

Türkçeyi bilim dili yapmakla, Türkleri bilim insanı yapmanın aynı şey olduğunu söyleyenler var. Türkçe *bilim dili* olunca, Türkler de *bilim insanı* olabilecek.

Bir insanın ana dilinde bilim öğrenmesi, bu insanın yabancı bir dil vasıtasıyla bilim öğrenmesine kıyasla elbette kolaydır. Ancak burada Türkçeyle bilim yapmanın Türklere veya bilime doğrudan faydasından söz etmiyoruz. *Pratik* bir faydadan bahsediyoruz.

Fayda pratik olduğu için, yol açtığı pratik zararları da göz ardı edemeyiz. *Ben bilimde önemli işler yapacağım* diyen bir insanın, alanındaki literatürü takip edebilmesi ve yaptıklarını duyurabilmesi için İngilizce öğrenmesi şart. Kimse bilimsel bir makaleyi birinin eline tutuşturup tercüme ettiremez. Hatta kimse *yeterince magazinsel* değilse, 70-80 milyonun konuştuğu bir dile, dünyadaki bilimsel gelişmeleri de tercüme etmez. Meselenin *pratik zarar* kısmında da bu problemler var.

Memleketimiz *bilimsel gelişmeleri* haber kanalları yoluyla öğreniyor. Doğrudan bilimin kendisiyle ilgili bir literatür yok. Başka ülkelerde de durum pek farklı değil. Almanlar da, Çinliler de bilimi ana dillerinden değil, İngilizce'den takip ediyorlar.

Türkler *bilim dili* konusunda (pek çok şeyde olduğu gibi) anlamsız bir milliyetçilik derdindeler. Mesele ana dilinde bilim yapmak değil, Türklerin kendini iyi hissetmesi ve dev aynasında görmesi. *Türkçe bilim yapılıyor* deyince, Türkler *geri* olmadıklarından daha emin olacaklar.

Ben söyleyeyim: Türklerin diğer milletlerden önemli bir geriliği ya da ileriliği olduğuna inanmıyorum. Kendine has bazı özellikleri olabilir ancak ekonomi ve bilim gibi temel konularda, insanların davranışlarının kayda değer bir farkı yok. Bu sebeple saymış olduğum *pratik zararlar* önem arz ediyor. Türklerin, daha doğrusu Türkleri yönetenlerin bu *pratik zararları* gözetip karar vermesi gerek.

Türklerin *bilim dili* konusunda pratik zararları aşacak doğal yetenekleri olduğuna ve diğer milletlerden de üstün olduğuna inanmıyorsanız, en azından teknik konularda çalışan insanların kendi alanında ne olup bittiğini ilk elden takip edebilecek ve düşündüğünü o dilde yayınlayabilecek kadar İngilizce bilmesini sağlamanız gerekir. Bu da *bilim dilinin* İngilizce olmasını gerektirir. Aksi halde bilim yapabileceklerin bir kısmının tercümeyle uğraşması gerekir ve *tercüman bilimci* istihdamı optimal kaynak dağılımı önünde bir engeldir.

Editör: NBK